

кримінальної міліції у справах дітей. Зокрема, суд, призначаючи підготовче судове засідання, для повної реалізації вимог, передбачених статтями 485, 487 КПК, має надіслати відповідним органам повідомлення про початок судового провадження за участю неповнолітнього обвинуваченого та викликає їх в підготовче судове засідання.

Підсумовуючи, хотілось звернутися до листа ВССУ № 223-1134/0/4-13 від 18.07.2013 де визначено, що суд при ухваленні судового рішення щодо неповнолітнього, має керуватися принципом найкращих інтересів дитини, встановленого у ст. 3 Конвенції ООН про права дитини, відповідно до положень глави 29 КПК та розділу XI КК. Судам необхідно зважати, що при постановленні вироку щодо неповнолітньої особи вони повинні суворо дотримуватися принципів законності, справедливості, обґрунтованості покарання. Суд має максимально індивідуалізувати покарання, призначаючи його конкретній неповнолітній особі за конкретне кримінальне правопорушення [1].

Список використаних джерел:

1. Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про деякі питання здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх» № 223-1134/0/4-13 від 18.07.2013;
2. Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України»: чинне законодавство з 19.11.2012. - К. - 2012. - 382 с.

Проблематика залучення експерта у кримінальному провадженні

Целуйко А.М., студент Кіровоградського відділення ННІЗН НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Хахуцяк*

О.Ю.

Внаслідок аналізу слідчої та судової практики є підстави стверджувати, що залучення експерта має пріоритетну роль серед поширених процесуальних форм використання спеціальних знань під час кримінального провадження. Специфіка експертизи, як правового явища, полягає в отриманні процесуального документа, що відображає результати дослідження, а саме, висновку експерта. За допомогою експертизи, що проводиться на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, встановлюються фактичні дані, які мають доказове значення.

Кримінальний процесуальний кодекс, зокрема ст. 242, визначає підстави проведення експертизи, а саме такі, що експертиза проводиться експертом за зверненням сторони кримінального провадження або за дорученням слідчого судді чи суду, якщо для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання.

У порівнянні з КПК 1961 року, чинний КПК закріплює положення про недопустимість проведення експертизи для з'ясування питань права, адже раніше таке обмеження мало лише рекомендаційний характер.

Отже, необхідність в залученні експерта полягає в спеціальних знаннях такої особи, тобто таких, які є незагальновідомими та потребують відповідних знань, вмінь, освітньої кваліфікації тощо. Таким чином, спеціальні знання у відповідній галузі діяльності визначаються предметом експертизи.

Відповідно до ст. 243 КПК України, сторона обвинувачення залучає експерта за наявності підстав для проведення експертизи, у тому числі за клопотанням сторони захисту чи потерпілого. Сторона захисту має право самостійно залучати експертів на договірних умовах для проведення експертизи, у тому числі обов'язкової.

Клопотання про залучення експерта стороною захисту є більш «автономним», так як під час судового розгляду в якості доказу може бути надано одночасно два висновки, які виконані різними експертами з одних і тих питань, як за дорученням сторони обвинувачення, так і сторони захисту. Поряд з тим у разі залучення експерта стороною захисту самостійно або за її клопотанням слід мати на увазі, що на вирішення експерту можуть бути поставлені й інші питання, які мають значення для кримінального провадження та судового розгляду і стосуються об'єкту дослідження та не вирішувались під час проведення експертизи, призначеної стороною обвинувачення. Така можливість забезпечує повноту дослідження усіх матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи.

Слід зазначити, що досі чітко не визначена форма звернення сторони захисту до експерта для залучення його до кримінального провадження.

Проте слід зазначити, що таке право відсутнє у потерпілої сторони, тому є підстави вважати, що таке положення не повністю реалізує засади змагальності сторін та свободи в поданні ними своїх доказів, що дещо звужує права потерпілої особи, як сторони провадження. Становище потерпілого в цьому випадку залежить від сторони обвинувачення, в якому перший може заявити слідчому чи прокурору клопотання про залучення експерта на стадії досудового розслідування. Внаслідок відмови у призначенні експертизи наступним кроком може стати звернення до слідчого судді, наслідком чого є постановлення ним ухвали. Слід наголосити, що КПК не має чіткої норми щодо встановлення процесуальної форми документа, яким залучається експерт, проте можна дійти висновку, що таким документом є постанова слідчого на підставі ч. 3 ст. 110 КПК України.

Законодавець регламентує порядок залучення експерта в судове засідання, а саме за клопотанням сторони кримінального провадження, потерпілого або за власною ініціативою суд має право викликати експерта для допиту для роз'яснення висновку (ст. 356 КПК), проте закон не виділяє положення щодо окремого процесуального статусу експерта, та вважається, що експерта слід допитувати за правилами допиту свідка.

Позитивним моментом проведення експертизи є те, що вона може бути призначена одразу ж після внесення інформації про кримінальне правопорушення в Єдиний реєстр досудових розслідувань.

Прогалини чинний КПК має в частині регулювання порядку призначення експертиз у кримінальному провадженні, а саме відсутність у новому КПК визначення понять первинної, додаткової, повторної, комісійної та комплексної експертиз, наявність яких могла б впливати на якість проведення експертизи, розгорнутість точки зору дослідження об'єкта тощо.

Необхідно зазначити, що для підтвердження об'єктивності експертних висновків актуальним є питання щодо публікації експертних методик та вільного ознайомлення особами, які сприяють здійсненню кримінального провадження.

Отже, допомога експерта в кримінальному провадженні забезпечує його об'єктивність та повноту. Висновок обізнаної особи з конкретного питання дає змогу прийняти своєчасні та ефективні заходи для прийняття правильного процесуального рішення.

Підсумовуючи, зазначимо, що інститут експертизи у кримінальному процесі зазнав змін і доповнень, що у свою чергу вимагає його дослідження та удосконалення, як в питаннях процесуальної діяльності, так і відомчого застосування.